

Народни хероји 12. херцеговачке НОУ бригаде

Анте Келава Зоро

КЕЛАВА ИВЕ АНТЕ ЗОРО је рођен 16. октобра 1916. године у Добром код Ливна, у сиромашној сељачкој породици. Врло рано је осјетио сву тежину сиромаштва. Оставши без оца, морао је врло рано да се запосли, радећи као сезонски грађевински радник. Било је то у вријеме кад је малобројна радничка класа Ливна, половином тридесетих година, почела да ступа у прве штрајкове. КПЈ је тих година све успјешније продирала на село, стварајући тамо своја упоришта. Једно се налазило и у Келавином селу Добро, гдје је непосредно пред други свјетски рат формирана и прва партијска ћелија.

Будући да је био хранитељ породице, Келава је војни рок служио тек непосредно пред рат. У војсци га је затекла и капитулација старе Југославије, послите које се вратио у свој родни крај. Добио је посао лугара у Фратарском гају на Горици, изнад Ливна. Као симпатизер Партије, Келава је преузео одржавање везе између партизанског одреда на Цинцару и села испод Тушнице.

У рано прољеће 1942. године Келава је постао први пушкомитраљезац у партизанском батаљону »Војин Зиројевић«, истицао се од првих дана храброшћу и умјешношћу у борби. Учествовао је у многим борбама које је батаљон водио против италијанских окупатора и квислинга - усташа и четника на Ливну, Гламочу, Купресу, Дувну и Прозору. Нарочито се истакао у борби са четницима у селу Видимлије 14. јуна 1942. године, кад су надмоћне четничке снаге опколиле партизане и присиле их да се уз велике губитке повуку. У тој борби Анте Келава је својим митраљезом успјешно штитио повлачење партизана. За показано јунаштво у тој борби Келава је примљен у чланство КПЈ.

Учествовао је у борбама за ослобођење Ливна у августу 1942. године, заједно са јединицама пролетерских бригада. Кад је његов батаљон »Војин Зиројевић« ушао у састав 10. херцеговачке НОУ бригаде, Анте Келава наставио је да се истиче и доказује као храбар митраљезац, поставши један од најбољих и најсмјелијих митраљезаца 5. батаљона 10. бригаде, а нарочито у борбама током четврте и пете офанзиве. О томе најбоље свједочи и његово напредовање. Келава је најприје постао командир вода, а затим командир чете и командир пратећег одељења батаљона. Пред сваку акцију и борбу знао је тако да распореди расположива тешка оруђа да је са успјехом остваривао максималну ефикасност,

повећавајући на тај начин ударну снагу јединица и подижући борбени морал бораца. Његова храброст и умјешност стално се потврђивала и у борбама које су вођене у Ливну, Дувну, Купресу, Гламочу, Травнику и Жепчу, на Прозору, Врбници, Стабно-Смрекавцу, Волујаку, Сухој и Зеленгори, у Ситници, Горњем Храсну, Крњем камену и Горњим Долима. Посебно се истицао у борбама на Стабно-Смрекавцу и на коси Крвава брда на Волујаку, гдје је у стрељачком строју, са својим пратећим одјељењем, извршио јуриш на јединице њемачке 7. СС дивизије, сломио њихов први напад и омогућио извлачење партизанских снага које су туда пролазиле. Послије битке на Сутјесци Анге Келава је постављен за команданта 5. батаљона 10. херцеговачке бригаде.

Велику храброст показао је и у својој посљедњој борби, коју је водио против четника, 16. новембра 1943. године, у Горњим Долима. У ноћи 15/16. новембра четници Билећке бригаде опколили су двије чете 5. батаљона, који се тада налазио у саставу 12. херцеговачке НОУ бригаде, у Горњим Долима и у јутро 16. новембра изненадно их напали. Дошло је до неколико наизмјеничних јуриша и противјуриша, у којима је рањен и Келава. Рањеног га је прихватио политички комесар батаљона Јозо Бакрач и на леђима покушао да изнесе из борбе како би му се пружио прва помоћ. Међутим, четничко зрно поновно га је, смртоносно, погодило.

За народног хероја проглашен је 27. новембра 1953. године.

КОМНЕНОВИЋ Трифка ДАНИЛО је рођен 20. марта 1915. године у селу Поплату, код Стоца. Већ у првој години остао је без оца, који је погинуо у првом свјетском рату. Сав терет око издржавања шесторо нејаке дјеце, од којих је Данило био најмлађи, пао је на леђа његовој мајци Савици. Она је цијели живот посветила одгоју и васпитању своје дјеце, одлучујуће дјелујући својим снажним карактером на њихово формирање. Поред ње, на дјецу је веома позитивно утицао и њихов ујак, Јово Митриновић, који је после повратка из САД у свом крају пропагирао и ширио напредне идеје.

Данило Комненовић

Данило је основну школу завршио у свом родном мјесту, а четири разреда гимназије у Стоцу. Пошто није имао средстава за даље школовање, запослио се у Новом Саду као трговачки помоћник. Незадовољан тим иослом, ступио је 1932. године у војску, гдје је након четворогодишњег школовања постао авиотехничар. Бистар и радан, брзо је напредовао у служби и пред други свјетски рат постао је шеф техничке службе једне ваздухопловне ескадриле. Живјећи и радећи у средини металских радника и техничара, Данило се идејно и политички определио за борбу коју је водила КПЈ и крајем тридесетих година укључио у акције напредног радничког покрета.

Априлски рат и слом старе Југославије затекао га је на служби у Југословенском ратном ваздухопловству, на аеродрому код Руме. Огорчен због издаје земље и у жељи да настави борбу против непријатеља,

успио је да избјегије заробљеништво и пробије се у свој родни крај, гдје се у свом родном селу, Поплати, одмах повезао са члановима КПЈ и укључио у припреме народног устанка. У устанку народа, јуна 1941. године, учествовао је као командир Поплатске сеоске устаничке чете, а затим у љето 1941. године радио на војној организацији устаничких чета које су биле задужене да штите народ у збјеговима. У јесен 1941. године изабран је за првог командира Поплатске партизанске чете, са којом је до маја 1942. године учествовао у бројним акцијама против непријатељских снага на територији тадашњег столачког среза и у јужној Херцеговини.

Послије повлачења партизанских јединица из Херцеговине, јуна 1942. године, прешао је са Херцеговачким партизанским одредом у Босну, а затим, 10. августа 1942, када је формирана 10. херцеговачка НОУ бригада, ушао у њен састав. У њеним редовима наставио је борбу, вршећи дужности десетара, командира вода и чете, да би на крају постао командант 5. батаљона 10. бригаде. Почетком августа 1942. примљен је у КПЈ.

Личним примјером у борбама и вјештином командовања Данило се истакао најприје у борбама за Купрес (11-14. августа 1942), око Посушја и Имотског, у борбама против четника код Прозора, око Турбета и Жепча у Босни, као и на сваком мјесту гдје се борио. Са својим 5. батаљоном 10. херцеговачке бригаде учествовао је у борбама на Неретви, у четвртој непријатељској офанзиви, као и на Сутјесци, у петој непријатељској офанзиви. Приликом ослобођења Прозора, 17. фебруара 1943. године, његов 5. батаљон истицао се у сламању непријатељске одбране утврђења Мејташ, што је у великој мјери допринијело бржем паду италијанског гарнизона. Прешавши са својим батаљоном Неретву, марта 1943, са својим борцима убадио се у позадину четника и разбијао их, што је довело до опште пометње у четничким редовима и до њиховог повлачења са обале Неретве. У марту и априлу исте године учествовао је у борбама за ослобођење Невесиња, Гацка и Љубиња, а у ноћи 4/5. априла, на челу свог батаљона, продро у Столац и водио жестоке борбе са италијанско-четничком одбраном у самом граду и по његовим улицама, што је изазвало даљу панику у италијанско-четничким гарнизонима диљем јужне Херцеговине.

У бици на Сутјесци, за вријеме пете непријатељске офанзиве, успјешно је одолевао нападима јединица њемачке 7. СС дивизије на Крвавим брдима на Маглићу, 2. јуна 1943, те након беспосредне борбе спријечио продор њемачких окупатора и пресијецање једине преостале одступнице којом се кретала главнина јединица НОВЈ, од Мратиња према Тјентишту.

Послије битке на Сутјесци и повратка 10. херцеговачке НОУ бригаде у Херцеговину, Данило Комненовић, заједно са Чедом Капором, политичким комесаром 10. херцеговачке НОУ бригаде, предводио је групу добровољаца која је извела спектакуларну акцију заробљавања скоро цијелог четничког штаба за источну Босну, Херцеговину и Боку. Та група од 45 бораца 5. батаљона 10. бригаде, након исцрпљујућег ноћног марша од 40 км преко Гвозног поља до Обља, по врлетним и беспутним теренима Трескавице и Зеленгоре, изненадила је половином јуна 1943. године поменути четнички штаб у селу Пискавици, недалеко Обља и, без властитих губитака, заробили 13 четника. У тој четничкој групи

налазили су се генералштабни мајор Јован Пантић, иначе замјеник команданта четничког штаба за источну Босну, Херцеговину и Боку; Фехим Мусакадић, један од муслиманских вођа у четничким редовима и бивши шеф полиције у Сарајеву; Миливоје Јојић, шеф четничке пропаганде и равногорске омладине за Херцеговину и замјеник предсједника четничког пријеког суда и други. Та успјела акција 10. херцеговачке НОУ бригаде била је снажан подстрек борцима и свим присталицама НОП-а у Херцеговини у тешким данима послје битке на Сутјесци, док је, с друге стране, обезглавила за више мјесеци четничку организацију у Херцеговини, што је 10. херцеговачкој бригади олакшало извршавање задатака на тој територији.

Кад је 16. новембра 1943. године формирана 12. херцеговачка НОУ бригада, Данило Комненовић постао је њен први командант. Маја 1944. постављен је за првог командата 13. херцеговачке НОУ бригаде, а септембра исте године за команданта Јужнохерцеговачке оперативне групе бригада (13. и 14. херцеговачка бригада). Крајем 1944. године постао је први командант Босанскохерцеговачке дивизије КНОЈ. Од септембра 1944. био је члан прве Обласне народноослободилачке скупштине за Херцеговину. Врло велик је и његов удио у сламању окупаторско-квислиншке офанзивне операције »Сунчаница«, јула 1944. године, као и у разбијању четничке групе журишних корпуса који су намјеравали да се окупе у приобалном појасу према Дубровнику ради повезивања са савезничким јединицама у случају њиховог евентуалног искрцавања на далматинску обалу. У операцији уништења контрареволуционарне групације Драже Михаиловића, која се у мају 1945. године покушала преко Херцеговине и источне Босне пробити у Србију, веома значајно мјесто припада и Босанскохерцеговачкој дивизији КНОЈ, којом је командовао Данило.

Послије ослобођења земље завршио је Вишу војну академију и налазио се на дужностима команданта оклопне дивизије, начелника штаба оклопних јединица ЈНА, начелника Катедре оклопних јединица Више војне академије, начелника штаба армије и инспектора Главне инспекције ЈНА. Пензионисан је у чину генерал-потпуковника ЈНА, јануара 1975. године.

За народног хероја проглашен је 23. јула 1952. године.

КУЈУНЦИЋ Борћа МАКСИМ је рођен 1923. године у Челебићима код Коњица, у земљорадничкој породици, гдје је заршио основну школу, а затим пољопривредну школу у Мостару. Све до избијања народноослободилачког устанка бавио се земљорадњом. У НОБ је кренуо као осамнаестогодишњак, ступивши у децембру 1941. године у Коњички партизански батаљон. Од првих дана ступања у редове бораца за слободу Максим се истицао храброшћу и пожртвовањем као борац-пушкомитраљезац и бомбаш. У СКОЈ је примљен 1942, а у КПЈ почетком 1943. године.

Максим Кујунџић

Кад је августа 1942. године формирана 10. херцеговачка НОУ бригада и кад је у њен

састав ушао и батаљон у којем се налазио и Максим Кујунџић, он је убрзо постао десетар, а затим и командир вода у 3. батаљону 10. бригаде, показујући у свакој борби примјере храбрости и сналажљивости. У борби на Острошцу упао је у жељезничку станицу и заробио неколико непријатељских војника. На Голешу је, са својом десетином, убио шест њемачких окупаторских војника и заплијенио пушкомитраљез. У борби за ослобођење Јајца, крајем новембра 1942. године, поновно се истакао јунаштвом, убивши у борби седам усташа, док је тројицу заробио. У борбама за ослобођење Прозора, 15. и 16. фебруара 1943. године, у јеку четврте непријатељске офанзиве, Максим Кујунџић је већ прве ноћи напао и бомбом уништио један италијански бункер, а друге ноћи, са својом бомбашком групом, упао у гради заузео једну утврђену зграду, те заробио седам италијанских војника и један митраљез. Нешто касније, 21. марта 1943, у борби на Пориму, изнад Мостара, његовом заслугом уништена је италијанска батерија са послугом.

У борбама против њемачких окупатора на Равном код Гацка, за вријеме пете непријатељске офанзиве, када му је нестало муниције, Максим је у шуми у заклону сачекао непријатељску групу, у којој су била четири окупаторска војника. Пустио је тројицу да прођу мимо њега, а четвртом је разбио главу кундаком, отео му пушку и отворио ватру по преосталој тројици окупатора и све их побио.

Послије пете непријатељске офанзиве и повратка 10. херцеговачке НОУ бригаде у Херцеговину, Максим Кујунџић је учествовао у борбама против окупатора и квислинга у Херцеговини, служећи стално примјером свим борцима. Почетком јануара 1944. године постао је замјеник команданта батаљона у 12. херцеговачкој НОУ бригади, одакле је половином јула 1944. године отишао за команданта Омладинског батаљона, који је убрзо постао језгро херцеговачке омладинске бригаде која је формирана 4. септембра 1944. године. У тој бригади, која је званично била 14. херцеговачка (омладинска) НОУ бригада, Максим Кујунџић био је све до своје храбре погибије не само искусан командант, него и друг и пријатељ свим борцима, који су углавном били седамнаестогодишњаци и осамнаестогодишњаци, а само нешто млађи од свог команданта који је имао непуну двадесет и једну годину. Максим Кујунџић је погинуо као командант Омладинског батаљона у саставу 14. херцеговачке НОУ бригаде, на Вилењаку код Невесиња, почетком новембра 1944. године, бранећи одступницу свом батаљону у борби са њемачким окупатором.

За народног хероја проглашен је 20. децембра 1951. године.

МИЉАНОВИЋ Трифка ЉУБО је рођен 27. децембра 1912. године у Врпољу код Требиња. Потиче из сиромашне сељачке породице. Основну школу је завршио у свом родном мјесту. У борби за голи живот морао је од ране младости да се пробија кроз живот и бави разним пословима, а највише пословима сезонског радника. Не мирећи се са биједом и сиромаштвом у којем је живјело сиромашно херцеговачко село, Љубо Миљановић је често долазио у сукоб са званичним представницима тадашње власти, на првом мјесту са жандармима и финансима. Свјестан свих неправди које је стара Југославија чинила раднику и сељаку, Миљановић се све више окретао борби напредног покрета.

Послије слома старе Југославије и окупације земље, Љубо Миљановић се укључио у рад на припреми народног устанка у свом крају и први ступио у организоване партизанске јединице у Љубомиру. Његовом заслугом формирана је и Љубомирска партизанска чета, чији је био први командир. Био је изузетно храбар борац и старјешина. Управо његовом заслугом и сналажљивошћу у првим данима устанка разбијен је и уништен усташки батаљон на друму Требиње-Билећа и заплијењено целокупно батаљонско наоружање.

У прољеће 1942. године Љубо Миљановић је постављен за замјеника команданта 7. партизанског ударног херцеговачког батаљона. Исте године примљен је у КПЈ. У борбама треће непријатељске офанзиве 1942. године Љубо Миљановић се истицао у свим приликама. Када су се херцеговачки партизани, због четничке издаје, морали повући на Зеленгору, он се са својим борцима, такође, ту повукао у јуну 1942. године и ушао у састав новоформираног Херцеговачког народнослободилачког партизанског одреда. У његовим редовима учествовао је у свим борбама које је тај одред, заједно са јединицама 5. црногорске НОУ бригаде, водио против четника и италијанског окупатора, најприје у обезбјеђивању партизанске болнице и великог броја рањеника, а затим у борбама које је Одред водио пробијајући се према Босни.

Љубо Миљановић

Када је 10. августа 1942. године формирана 10. херцеговачка НОУ бригада, Херцеговачки партизански одред ушао је у њен састав. Љубо Миљановић је у њеном саставу био борац 1. батаљона. Заједно са осталим борцима 10. херцеговачке бригаде прошао је тежак и суров борбени пут те прослављене јединице Народнослободилачке војске Југославије. Увијек се истицао храброшћу и борбеношћу, посебно за вријеме четврте и пете непријатељске офанзиве. Биће заувјек запамћен по храбрости у борбама за Прозор и Раму у четвртој непријатељској офанзиви, као и у борбама на Сутјесци, када су до пуног изражаја дошле његова морална чврстина, смјелост и енергичност, као и вјештина да изненади непријатеља. Као командир чете успјешно је провео своје борце кроз многе борбе, водећи увијек рачуна да максимално сачува живу силу своје јединице.

Послије повратка 10. херцеговачке НОУ у Херцеговину, јуна 1943. године, Љубо је наставио пут ратника и успјешног војног старјешине. Када је 16. новембра 1943. формирана 12. херцеговачка НОУ бригада, Љубо Миљановић је постао први командант 3. батаљона 12. бригаде, затим од маја 1944. године замјеник, а од краја новембра исте године па до завршетка рата командант 12. херцеговачке НОУ бригаде. Када је 12. херцеговачка НОУ бригада, 23. маја 1945. године, ушла у састав 3. бригаде (херцеговачке) Босанскохерцеговачке дивизије КНОЈ, Љубо Миљановић је постао њен командант, али злочиначка четничка рука прекинула је његов пут неустрашивог команданта. Убијен је мучки, из

засједе, 1. јуна 1945. године, када је једна четничка група сачекала његово ауто на путу између Бијелог Поља (Потоци) и Мостара, на неколико километара од града.

Командујући 3. батаљоном 12. херцеговачке бригаде, са својим храбрим Љубомирцима Љубо Миљановић је у свакој борби био примјер храбрости борца и војног старјешине, због чега су га сви борци вољели и поштовали и због чега се пјевала пјесма »Иде војска и колона / Љубомирског батаљона / а на челу зна се које / Миљановић Љубо то је«. Из низа борби којим је командовао, било као командант 3. батаљона било као замјеник команданта и командант 12. херцеговачке НОУ бригаде, треба свакако издвојити ону када је са својим 3. батаљоном (Љубомирским) код Моска, 30. децембра 1943. године, разбио и потукао јаку непријатељску групу њемачких легионара, домобрана и четника и заплијенио велики војни материјал, оружје и опрему, затим борбу против јединица 2. батаљона 14. пука 7. СС дивизије »Принц Еуген« 28. јануара 1944. године на Кобиљој глави код Гацка, када је 12. херцеговачка бригада тешко поразила есесовце, који су имали 50 мртвих, као и борби против четника око Билеће, а нарочито приликом ослобођења Билеће, 2. октобра 1944. године.

На првој скупштини народних представника Херцеговине, септембра 1944. године, Љубо Миљановић је изабран за члана Обласне народноослободилачке скупштине за Херцеговину.

За народног хероја проглашен је 27. новембра 1953. године.

Радован Шакоотић

ШАКОТИЋ *Петка РАДОВАН* је рођен 15. маја 1906. године у селу Ораховцу у Ластви, Требиње. Потиче из средње имућне сељачке породице. Основну школу је завршио у Ластви, а затим се до другог свјетског рата бавио земљорадњом. Рано је приступио напредном покрету, а члан КПЈ постао 1939. године. Као члан партијске ћелије у Ораховцу, политички је радио са сељацима, ширио идеје КПЈ и објашњавао циљеве борбе комуниста.

Капитулација земље тешко га је погодила као човјека и као комунисту. Одмах је почео да ради на припремама за оружану борбу и од 16. априла 1941. године организовао прикупљање и скривање оружја. У мају и почетком јуна 1941. активно је радио на организовању сељака свог и околних села, ради пружања отпора италијанском окупатору и усташама који су одузимали оружје од народа и пљачкали села.

Кад су усташе 1. јуна 1941. године извршиле покољ Срба у Требињу, Радован је у свом селу сазвао збор народа, на којем је одлучено да се усташама пружи оружани отпор. Организовао је страже око села, а касније и збјегове народа. У великом збјегу у Бијелој гори, у којем се налазило становништво тадашњих општина Зупци и Ластва, формиран је, 12. јуна 1941. године, штаб збјегача којим је руководио Радован Шакоотић.

Августа 1941. године Радован је у Ораховцу формирао први партизански вод, а затим септембра исте године и партизанску чету, која је водила успјешне борбе против усташко-домобранских и италијанских снага, најприје самостално, а затим у саставу партизанског батаљона »Лука Вукаловић«. У љето 1942. године, у трећој непријатељској офанзиви, Радован се са групом својих бораца придружио Херцеговачком НОП одреду у Зеленгори. Кад је тај одред ушао у састав 10. херцеговачке НОУ бригаде, Радован Шакотић је постао командир вода у трећој чети 1. батаљона 10. бригаде. У саставу 10. херцеговачке НОУ бригаде учествовао је у борбама у западној и централној Босни, почев од Купреса, па преко Влашића, Јајца, Турбета и Жепча до Прозора и преласка Неретве у четвртој непријатељској офанзиви. У 10. херцеговачкој НОУ бригади обављао је низ војних дужности, од командира вода до команданта батаљона. Као командант 3. батаљона 10. бригаде, Радован Шакотић је учествовао у најтежим борбама које је Бригада водила приликом ослобађања Прозора и Раме, а затим у источној Херцеговини и на правцу Мостара, против италијанских и четничких снага. У бици на Пориму изнад Мостара, у прољеће 1943. године, са својим борцима на јуриш је освајао италијанске утврђене положаје, заплијенивши богат ратни плијен - топове, минобацаче, аутоматско оружје, муницију и другу војну спрему. Пред Радованом и његовим борцима бјежали су херцеговачки и црногорски четници од Неретве па до црногорске границе и утврђених окупаторских гарнизона у Херцеговини. Његов батаљон посебно се истакао у десетодневним даноћним борбама крајем маја 1943. године, против далеко надмоћнијих њемачких окупаторских јединица на Пивском Јаворку, за вријеме пете непријатељске офанзиве. У борби на Сутјесци батаљон Радована Шакотића учествовао је и у заштитници рањеника болнице Врховног штаба НОВ и ПОЈ, показавши беспримјерни хероизам и у свим борбама које је водио на Вучеву, Маглићу, Драгош-седлу и Кошуру.

Послије пете непријатељске офанзиве и повратка 10. херцеговачке НОУ бригаде у Херцеговину, учествовао је у борбама које су снаге 10. бригаде и организоване партизанске јединице у Херцеговини водиле против окупатора и домаћих квислинга. Радован је најприје био замјеник команданта Сјевернохерцеговачког партизанског одреда, а затим од маја 1944. године командант 2. батаљона у 12. херцеговачкој НОУ бригади, истичући се у свим борбама које је 12. бригада водила против непријатеља у Херцеговини. У тешким али успјешним борбама које је јула 1944. године, заједно са снагама 13. херцеговачке бригаде, водила 12. херцеговачка бригада у разбијању окупаторско-квислиншке офанзивне операције »Сунчаница«, рањен је и Радован Шакотић. Поставши 4. септембра 1944. године командант 14. херцеговачке НОУ бригаде, успјешно је и храбро водио своју бригаду кроз све борбе које је имала у Херцеговини, затим у мостарској и сарајевској операцији, па све до борби за ослобођење Словеније, Истре и Словеначког приморја.

Погинуо је у зору слободе, 5. маја 1945. године, код Логатеца у Сповенији.

За народног хероја проглашен је 27. јула 1945. године.

Старјешински састав 12. херцеговачке НОУ бригаде

Штаб Бригаде

Команданти

Данило Комненовић (16. новембра 1943 - 14. маја 1944)
Милинко Окиљевић (14. маја 1944 - 25. новембра 1944)
Љубо Миљановић (26. новембра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници команданта

Милинко Окиљевић (25. новембра 1943 - 14. маја 1944)
Љубо Миљановић (14. маја 1944 - 26. новембра 1944)
Омер Мрган (3. децембра 1944 - 23. маја 1945)

Политички комесари

Ђоко Новосел (25. новембра 1943 - 1. октобра 1944)
Јозо Бакрач (12. октобра 1944 - 26. децембра 1944)
Петар Мишељић (26. децембра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници политичког комесара

Франц Новак (16. новембра 1944 - децембра 1944)
Милан Милићевић (децембра 1944 - 24. априла 1945)

Начелници Штаба

Фрањо Томајић (16. новембра 1943 - 3. марта 1945)
Радивоје Бронзић (3. марта 1945 - 23. маја 1945)

Обавјештајни официри

Милан Спремо (6. децембра 1943 - 29. децембра 1944)
Александар Зеленовић Саша (4. јануара 1945 - 22. марта 1945)
Илија Пажин (22. марта 1945 - 23. маја 1945)

Начелници везе

Саво Говедарица (16. јула 1944 - 20. октобра 1944)
Ешреф Фрењо (20. октобра 1944 - 23. маја 1945)

Интенданти

Вујо Радић (16. новембра 1943 - 6. фебруара 1944)
Бранко Катић (6. фебруара 1944 - 1. априла 1944)
Жарко Поповић (14. маја 1944 - 1. октобра 1944)
Саво Слијепчевић (1. октобра 1944 - 22. новембра 1944)
Радован Скендер (22. новембра 1944 - 23. маја 1945)

Референт санитета

Аврам Монтиљо Мамин (16. новембра 1943 - 23. маја 1945)

Опуномоћеници ОЗН-е

Бранко Попадић (10. октобра 1944 - 3. марта 1945)
Ђорђе Ђурица (3. марта 1945 - 23. маја 1945)

Руководиоци СКОЈ-а

Осман Ђикић (15. децембра 1943 - 30. јуна 1944)
Вукашин Сенић (30. јуна 1944 - 22. марта 1945)
Божо Ђурић (22. марта 1945 - 23. маја 1945)

Штаб 1. батаљона

Команданти

Омер Мрган (16. новембра 1943 - 12. јуна 1944)
Спасо Беловић (12. јуна 1944 - 12. новембра 1944)
Петар Мандић (12. новембра 1944 - 23. марта 1945)

Замјеници команданта

Спасо Беловић (16. новембра 1943 - 12. јуна 1944)
Петар Мандић (12. јуна 1944 - 12. новембра 1944)
Војо Солдатић (12. новембра 1944 - 23. маја 1945)

Политички комесари

Драго Шкеровић (16. новембра 1943 - 26. јула 1944)
Милан Милићевић в.д. (26. јула 1944 - 9. септембра 1944)
Илија Ђук (9. септембра 1944 - 12. децембра 1944)
Љубо Семиз (12. децембра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници политичког комесара

Милан Милићевић (16. новембра 1943 - 21. септембра 1944)
Ристо Михаић (21. септембра 1944 - 6. новембра 1944)
Ибро Елезовић (6. новембра 1944 - 23. маја 1945)

Штаб 2. батаљона

Команданти

Милорад Кујачић (16. новембра 1943 - 14. маја 1944)
Радован Шакоћић (14. маја 1944 - 4. септембра 1944)
Владо Капор (4. септембра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници команданта

Милан Ристић (16. новембра 1943 - априла 1944)
Божидар Курилић Бојко (19. априла 1944 - децембра 1944)
Милко Булут (децембра 1944 - 23. марта 1945)
Данило Ненадић (23. марта 1945 - 23. маја 1945)

Политички комесари

Чедо Мијовић (16. новембра 1943 - 24. августа 1944)
Вуле Средановић (4. септембра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници политичког комесара

Бранко Попадић (16. новембра 1943 - 10. октобра 1944)
Јефто Маслеша (10. октобра 1944 - 13. фебруара 1945)
Михајло Денда (13. фебруара 1945 - 23. маја 1945)

Штаб 3. батаљона

Команданти

Љубо Миљановић (16. новембра 1943 - 14. маја 1944)
Гашо Чечур (14. маја 1944 - 10. октобра 1944)
Лука Анђелић (10. октобра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници команданта

Гашо Чечур (16. новембра 1943 - 14. маја 1944)
Крсто Дабовић (20. маја 1944 - 17. августа 1944)
Данило Ненадић (септембра 1944 - 26. марта 1945)
Лазар Милићевић (26. марта 1945 - 23. маја 1945)

Политички комесари

Мирко Колак (16. новембра 1943 - августа 1944)
Младен Сикимић (августа 1944 - 3. априла 1945)
Перо Чучак (3. априла 1945 - 23 маја 1945)

Замјеници политичког комесара

Раде Игњатовић (16. новембра 1943 - 2. јуна 1944)
Младен Сикимић (2. јуна 1944 - 27. септембра 1944)
Благоје Домазет (27. септембра 1944-23. маја 1945)

Штаб 4. баталјона

Команданти

Војин Вујовић (12. јануара 1944 - 4. децембра 1944)
Борко Чавалуга (9. децембра 1944 - 23. маја 1945)

Замјеници команданта

Максим Кујунџић (12. јануара 1944 - 12. јула 1944)
Владо Капор (августа 1944 - 5. септембра 1944)
Лука Анђелић (5. септембра 1944 - октобар 1944)
Саво Настић (октобар 1944 - децембар 1944)
Душан Ђурић (децембар 1944)
Гојко Вујовић (децембра 1944 - 23. маја 1945)

Политички комесари

Ристо Војчић (12. јануара 1944 - 25. маја 1944)
Лука Ратковић (25. маја 1944 - марта 1945)
Младен Сикимић (3. априла - 23. маја 1945)

Замјеници политичког комесара

Бранко Ијачић (12. јануара 1944 - 12. децембра 1944)
Милан Атељевић (12. децембра 1944 - 23. маја 1945)

Списак погинулих бораца и старјешина
12. херцеговачке НОУ бригаде
(16. новембар 1943-23. мај 1945. године)

*Општина Билећа**

БАБИЋ В. Гале, рсфен 1925. год. у Трновици. Командир вода. Погинуо у јуну 1944. год. код Билеће.

БАТИНИЋ Ј. Андрија, рођен 1920. год. у селу Кути. Обавјештајни официр у штабу 12. бригаде. Погинуо 22. новембра 1944. год. код Широког Бријега (данас Лиштица).

БРАТИЋ Р. Ђорђе, рођен 1905. год. у Брестикама. Борац. Погинуо 13. фебруара 1944. године.

ВУЧИНИЋ Л. Михајло Милан, рођен 1922. год. у Панику. Замјеник командира чет^а. Погинуо 6. априла 1944. год. у Вилусима.

ВУЈОВИЋ-ШАЊЕВИЋ Г. Владо, рођен 1914. год. у Симијову. Командир чете. Погинуо 18. јула 1944. на Трусини.

ВУЈОВИЋ К. Спасо, рођен 1905. год. у Засади. Замјеник командира чете. Погинуо 31. маја 1944. год. код Билеће.

ВУЈОВИЋ Г. Лазо, рођен 1918. год. у Засади. Командир чете. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

ВУКОВИЋ Д. Михајло, рођен 1924. год. у Хаџићима-Билећа. Борац. Погинуо у децембру 1945. год. у борби против усташких остатака код Високог.

ИЛИЋ Д. Анђелко, рођен 1923. год. у Горњим Давидовићима. Борац. Погинуо 5. фебруара 1945. год. код Читлука.

ИЛИЋ М. Вељко, рођен 1927. год. у Доњим Давидовићима. Борац. Умро од тифуса у прољеће 1945. године.

ЈОКАНОВИЋ Л. Младен, рођен 1925. год. у Шобадинама. Командир вода. Погинуо у априлу 1945. год. код Храсна.

КАПИЦИЋ О. Шукрија Шућо, рођен 1925. год. у Семиштима. Борац. Погинуо почетком октобра 1944. год. код Радован ждријела.

КАПОР Ш. Лазар, рођен 1922. год. у Мириловићима. Политички делегат вода. Погинуо 17. марта 1944. год. у Зупцима.

КАПОР Р. Новак, рођен 1923. год. у Мириловићима. Борац. Погинуо почетком фебруара 1945. год. код Широког Бријега.

КАПОР С. Петар, рођен 1911. год. у Мириловићима. Командир чете. Погинуо 6. априла 1944. год. у селу Граховцу код Никшића.

КАРИЋ Л. Гојко, рођен 1919. год. у Бијељинама. Командир чете. Погинуо 1. јуна 1944. год. у Казанцима-Гацко.

* Подаци из књиге »Билећа у НОР и револуцији« коју је издао Општински одбор СУБ-НОР-а Билећа 1983. године.

КАШИКОВИЋ Н. Марко, рођен 1911. год. у Врањској. Борац. Погинуо 20. новембра 1944. год. у селу Чуле код Мостарског блата.

КОПРИВИЦА О. Васо, рођен 1900. год. у Мекој Грудџи. Интендант батаљона. Погинуо 24. априла 1944. год. код Невесиња.

КУНДАЧИНА М. Радослав, рођен 1919. год. у Нарату. Командир вода. Погинуо 12. децембра 1943. год. у селу Мацоварима-Бањани.

КУРДУЛИЈА Л. Мирко, рођен 1926. год. у Коритима. Командир вода. Погинуо 12. новембра 1944. год. у Кочерину-Широки Бријег.

МИЛИДРАГОВИЋ П. Гашо, рођен 1920. год. у Облом Брду-Врањска. Политички делегат вода. Погинуо 6. априла 1944. год. у селу Граховцу код Никшића.

МИЛИДРАГОВИЋ К. Ђоко, рођен 1922. год. у Длакошама. Десетар. Погинуо 13. фебруара 1945. год. код Мостара.

МИЛИДРАГОВИЋ Г. Косто, рођен 1923. год. у Длакошама. Борац. Погинуо у јануару 1946. у борби против усташких остатака код Кисељака.

МИЛИДРАГОВИЋ Г. Трифко, рођен 1924. год. у Длакошама. Млађи брат Милидраговић Г. Косте. Борац. Погинуо у јуну 1945. год. у борби против усташких остатака код Неум-Жабе.

МИЛОЈЕВИЋ Ш. Владо, рођен 1915. год. у Врањској. Замјеник командира чете. Погинуо 15. марта 1944. год. на брду Рикалу изнад Арсланагића Моста.

МИЛОШЕВИЋ О. Богдан, рођен 1926. год. у Риоцима. Борац-пушкомитраљезац. Погинуо 3. маја 1945. године.

МИЛОШЕВИЋ П. Глигор, рођен 1924. год. у Доњој Мекој Грудџи. Интендант батаљона. Погинуо у ноћи 2/3. априла 1945. год. код Блажуја.

МИЛОШЕВИЋ Н. Васо, рођен 1927. год. у Мекој Грудџи. Борац-пушкомитраљезац. Погинуо 2. октобра 1944. год. у борби за ослобођење Билеће.

ПЕРВАН М. Бешир, рођен 1925. год. у Фатници. Борац. Погинуо 17. новембра 1944. год. код Хутова.

ПИЉЕВИЋ П. Гојко, рођен 1914. год. у Облом Брду-Врањска. Борац. Погинуо 22. маја 1944. год. у Грабљу код Плане.

ПОПАДИЋ Г. Радован, рођен 1925. год. у Засади. Замјеник командира чете. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

ПОПАРА П. Јован, рођен 1924. год. у Кукричју. Борац. Погинуо крајем априла 1944. год. у Безђеђу.

ПОПАРА А. Неђељко Неђо, рођен 1924. год. у Кукричју. Комесар чете. Погинуо у лето 1945. год. у борби против усташких остатака у околини Сарајева.

РОГАН Ш. Мирко, рођен 1923. год. у засеоку Под Влахиња у Фатници. Борац-пушкомитраљезац. Погинуо 23. јула 1944. год. код Ракове Ноге-Невесиње.

РОГАН Н. Чедомир, рођен 1922. год. у Коритима. Борац. Тешко рањен 14. фебруара 1945. год. код Мостара, гдје је умро у мају 1945.

САМАРЦИЋ С. Алекса Црни, рођен 1922. год. у Мекој Грудџи. Борац-бомбаш. Погинуо у ноћи 20/21. маја 1944. год. на Хацибеговом брду код Билеће.

САМАРЦИЋ О. Мирко, рођен 1919. год. у Крстачама. Борац. Погинуо 26. новембра 1943. год. код Туцакова Дола.

СТАЈИЋ М. Владо, рођен 1922. год. у Симијову. Политички комесар чете. Погинуо 17. марта 1944. год. код Коњског-Требиње.
ТРКЉА В. Владо, рођен 1919. год. у Мириловићима. Борац-пушкомитраљезац. Погинуо 17. марта 1944. год. код Коњског-Требиње.
ЧУБРИЛО Б. Благоје, рођен 1905. год. у Фатници. Борац. Тешко оболио у марту 1944. год. и убрзо умро - 28. јуна 1944.
ШАКОТИЋ Т. Васо, рођен 1922. год. у Горњим Давидовићима. Борац. Погинуо 12. децембра 1943. год. код Билеће.

*Општина Гацко **

АЦИЋ Ј. Босилка, рођена 1919. год. у Кокорини. Четна болничарка. Погинула 14. јула 1944. год. у Циновој Махали-Невесинје.
БОЉАНОВИЋ Ј. Обрад, рођен 1925. год. у Зборној Гомили. Борац. Рањен у фебруару 1945. год. у Липнику. Подлегао ранама у болници у Дубровнику исте године.
ВУКОТИЋ А. Хамид, рођен 1909. год. у Церници. Борац. Погинуо 14. фебруара 1945. год. код Мостара.
МИЛОШЕВИЋ Л. Вукота, рођен 1922. год. у Луковицама. Борац. Погинуо 23. марта 1945. год. на Иван-седлу.
НИКОЛИЋ М. Вукола, рођен 1925. год. у Новим Дулићима. Борац. Погинуо у априлу 1944. год. у Коњском-Требиње.
САРИЋ Х. Смаил, рођен 1926. год. у Гацку. Борац. Погинуо 28. септембра 1944. год. на Кравици-Требиње.
СЛИЈЕПЧЕВИЋ Ћ. Сава, рођен 1907. године у Самобору. Замјеник интенданта Бригаде. Погинуо 17. новембра 1944. год. у Хамзићима-Лиштица.
СТАНИЋ Н. Ђорђо, рођен 1925. године у Сливљима. Борац. Погинуо 1. марта 1945. год. у Јабланици.
СУПИЋ Р. Радивоје, рођен 1924. године у Чемерну. Борац. Погинуо 1945. год. код Мостара.
ТЕПАВЧЕВИЋ Ј. Неделько, рођен 1924. год. у Вратковићима. Командир вода. Рањен 18. октобра 1944. год. на Бргату-Дубровник. Подлегао ранама у болници у Требињу.
ТУНГУЗ В. Јован, рођен 1921. год. у Сливљима. Борац. Погинуо у новембру 1945. год. у борби са остацима квислиншких банди.
ШАРОВИЋ Т. Васил, рођен 1927. год. у Пржинама. Борац. Погинуо 23. новембра 1944. год. у селу Јаре-Лиштица.
ШУКОВИЋ К. Тодор, рођен 1912. год. у Церници. Борац. Погинуо 6. априла 1944. год. код Грахова-Црна Гора.

*Општина Груде***

МИКУЛИЋ И. Јаков, рођен 1912. год. у Ружићима. Борац. Погинуо у фебруару 1945. год. у Житомислићима-Градац.
МИКУЛИЋ С. Карло, рођен 1911. год. у Борајни. Борац. Погинуо у јануару 1945. год. код Требиња.

* Подаци преузети из «Спомен-књиге палих бораца НОР и жртава фашистичког терора из општине Гацко 1941-1945.», Гацко 1986.

** Подаци Општинског одбора СУБНОР-а Груде од 8. августа 1988. године.

Општина Гламоч

БОРЧИЛО Јусуф, рођен 1916. год. у Гламочу. Замјеник командира чете. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.
ВУЈЕТА Васо, рођен 1910. године у селу Долац. Четни економ. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.

Општина Дервента

ДУРИЋ Пашо, рођен у околини Дервенте. Борац. Погинуо 12. маја 1945. године у Зеленгори.

Општина Дубровник

КАРАЦА Силвија Беба, рођена у Дубровнику. Борац-болничар у чети. Погинула 22. јула 1944. год. код Невесиња.

Општина Калиновик

КОВАЧ Ј1. Никола, рођен 1921. год. у Странама-Улог. Борац. Погинуо почетком 1946. године у Горанцима код Мостара у борби са усташким остацима.

Општина Ливно

КЕЈЛАВА П. Анте Зоро, рођен 1916. год. у Добром. Командант батаљона. Народни херој. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.
КОВАЧ П. Цела, рођена 1925. год. у Забришћу. Четна болничарка. Погинула 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.
ОМАЗИЋ М. Стипе, рођен 1920. год. у Видоши. Замјеник командира чете. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.

*Општина Љубиње**

БОГДАНОВИЋ М. Милорад, рођен 1924. год. Погинуо у априлу 1944. год. код Вилуса-Црна Гора.
ЦЕРОВИНА Т. Милош, рођен 1920. год. у Влаховићима. Погинуо у децембру 1943. год. код Капавице.
ЋУК Ј1. Перо, рођен 1901. год. у Крајпољу. Погинуо у јуну 1944. год. на Кобиљој глави-Гацко.
ДОМАЗЕТ С. Милорад, рођен 1923. год. у Влаховићима. Погинуо у јануару 1944. год. код Вилуса-Црна Гора.

* Подаци Општинског одбора СУБНОР-а Љубиње од 12. августа 1988. године.

ДРАПИЋ Д. Васо, рођен 1923. год. у Жабици. Погинуо у фебруару 1945. год. код Влаховића.

ГАЋИНА Ђ. Радослав, рођен 1923. год. у Жабици. Погинуо почетком априла 1945. год. код Блажуја.

КИСА Т. Видоје, рођен 1924. год. у Жабици. Командир вода. Погинуо у ноћи 16/17. августа 1944. год. у Муцаловићима код Невесиња.

КОЗИЋ Б. Свето, рођен 1921. год. у Крајпољу. Погинуо у марту 1944. год. код Невесиња.

КРУНИЋ Б. Душан, рођен 1907. год. у Влаховићима. Погинуо у априлу 1944. год. код Билеће.

КРУЉ Н. Милан, рођен 1921. год. у Ранковцима. Погинуо у мају 1944. год. у Бијелој Рудини код Билеће.

МИЉАНОВИЋ Р. Славко. рођен 1921. год. у Капавици. Погинуо у децембру 1943. год. на Ђурђану-Билећа.

ПЕЦЕЉ Ј. Спасоје, рођен 1923. год. у Жабици. Погинуо у мају 1944. год. у Мекој Грудн-Билећа.

ПЕЦЕЉ В. Владо, рођен 1915. год. у Жабици. Четници га заробили у ноћи 16/17. августа 1944. год. у Муцаловићима-Невесиње и убили у јануару 1945. год. у Невесињу.

СОРАЈИЋ Т. Милан, рођен 1912. год. у Дубочици. Погинуо 16. августа 1944. год. у Муцаловићима.

ШАРЕНАЦ А. Милорад, рођен 1907. год. у Влаховићима. Погинуо у мају 1944. год. у Зупцима.

МИЛОШЕВИЋ Душан, рођен у Влаховићима. Борац. Погинуо у борби за ослобођење Билеће 1. октобра 1944. године.

*Општина Љубушки**

ЧУВАЛО М. Вид, рођен 1928. год. у Пробоју. Погинуо у фебруару 1945. год. у Чапљини.

ДЕЛАЛИЋ М. Хасан, рођен 1916. год. у Љубушком. Погинуо у марту 1945. год. на Иван-седлу.

ЈУРКОВИЋ И. Стипе, рођен 1921. год. у Звирићима. Погинуо у марту 1945. год. на Иван-седлу.

МЕДИЋ А. Јозо, рођен 1925. год. у Радишићима. Погинуо у децембру 1945. год. у борби са остацима четника у Бишини-Невесиње.

НИКШИЋ Х. Алија, рођен 1927. год. у Љубушком. Погинуо у априлу 1945. год. у Зовику.

ПРИМОРАЦ М. Анте, рођен 1924. год. у Бијачи. Погинуо у марту 1945. год. на Иван-седлу.

ШКЕГРО Ф. Иван, рођен 1921. год. у Радишићима. Погинуо 2. априла 1945. год. код Блажуја.

ШУЊИЋ А. Јозо, рођен 1928. год. у Радишићима. Погинуо у фебруару 1945. год. у Дретелу.

ТОКИЋ М. Иван, рођен 1922. год. у Мостарским Вратима. Погинуо почетком априла 1945. год. на Иван-седлу.

ВУЈЕВИЋ Ф. Фрањо, рођен 1920. год. у Грабу. Погинуо 7. марта 1945. год. у Брадини-Коњиц.

* Подаци Општинског одбора СУБНОР-а Љубушки од 22. септембра 1988. године.

ЗАГИЋ К. Цемил, рођен 1927. год. у Љубушком. Погинуо почетком априла 1945. год. код Блажуја.

ЗЕЈИЋ А. Мирко, рођен 1925. год. у Тескери. Погинуо 11. децембра 1944. год. код Калиновика.

ГРАНИЋ Маријан, рођен у Тескери. Погинуо 30. септембра 1944. год. У борби за ослобођење Билеће.

*Опитина Мостар**

БАЈАЋ Н. Борис Боро, рођен 1915. год. у Кистању-Книн. Живио и радио у Мостару. Замјеник политичког комесара чете. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.

ЋИШИЋ С. Драги, рођен 1922. године у Мостару. Референт санитета батаљона. Погинуо 12. фебруара 1945. год. код Мостара.

МАРИЋ Ђ. Жарко, рођен 1925. год. у Мостару. Борац. Погинуо 12. маја 1945. год. на Зеленгори.

РАХИМИЋ Б. Ибро, рођен 1921. год. у Пијесцима. Борац. Погинуо 2. фебруара 1944. год. код Дретеља-Чапљина.

ШКОРО Ј. Александар Алекса, рођен 1921. год. у Баћевићима. Борац. Погинуо у фебруару 1945. год. код Широког Бријега.

ШКОРО Ђ. Милан, рођен 1924. год. у Слипчићима. Борац. Погинуо крајем децембра 1944. год. код Невесиња.

ШКОРО М. Милорад, рођен 1925. год. у Слипчићима. Борац. Погинуо 4. априла 1945. год. на Иван-седлу.

ТРБОЊА Ј. Омер, рођен 1927. год. у Мостару. Борац. Погинуо априла 1945. год. код Бусоваче.

ВУКОВИЋ П. Спасоје, рођен 1922. год. у Ходбини. Борац. Погинуо 29. јануара 1945. год. у Тасовчићима.

*Опитина Невесиње***

БУХА И. Душан, рођен 1924. год. у Плужинама. Борац. Погинуо 4. новембра 1944. год. у Чулима-Читлук.

ЧОРЛИЈА Д. Драго, рођен 1921. год. у Батковићима. Борац. Умро од ране задобијене 29. септембра 1944. год. у борби за ослобођење Билеће.

ДАМЈАНАЦ Ћ. Данило, рођен 1922. год. у Шипачном. Борац. Погинуо у мају 1945. год. на Зеленгори.

ДАМЈАНАЦ Б. Видак, рођен 1921. год. у Шипачном. Борац. Погинуо 9. октобра 1944. год. у Дужима-Требиње.

ДАМЈАНАЦ Д. Владо, рођен 1923. год. у Шипачном. Борац. Погинуо 6. марта 1945. год. на Иван-седлу.

ДАМЈАНАЦ Р. Вукашин, рођен 1922. год. у Шипачном. Борац. Погинуо у августу 1947. год. у борби против четничких остатака у Морачи-Звјерина.

* Према подацима из »Споменице Мостара 1941-1945«, Мостар 1987.

** Подаци из књиге Радована Дабића и Милана Папића »Невесињци пали у борби за слободу 1941-1945«, СУБНОР-а Невесиње, Невесиње 1984.

ГЛОГОВАЦ Ђ. Алекса, рођен 1925. год. у Братачу. Борац. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

ГОЈИЈАНИН С. Милосав Мило, рођен 1924. у Крекавицама. Борац. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

ГОВЕДАРИЦА Т. Војин, рођен 1914. год. у Братачу. Борац. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

ГРКОВИЋ Ј. Гојко, рођен 1925. год. у Залужју. Борац. Погинуо 3. фебруара 1945. год. код Чапљине.

ЈАМИНА Т. Манојло, рођен 1927. год. у Хуманима. Борац. Погинуо у мају 1945. год. код Бјелимића.

ЈАМИНА М. Ристо Цицвара, рођен 1925. год. у Бијењој. Борац. Погинуо у јулу 1946. год. код Широког Бријега у борби против усташких остатака.

КОКОТОВИЋ Ђ. Радослав Рајо, рођен 1924. год. у Биограду. Борац. Тешко рањен у јулу 1944. год. код Удрежња. Умро од посљедица рањавања 1945. год. у болници у Италији.

НАСТИЋ Б. Обрад, рођен 1926. год. у Залому. Борац. Погинуо у мају 1945. год. на Јабуци-Калиновик.

ПАРОВИЋ Н. Никола, рођен 1918. год. у Биограду. Борац. Погинуо у марту 1945. год. код Коњица.

РАДОЈИЧИЋ М. Милован, рођен 1928. год. у Кифину Селу. Борац. Погинуо 12. децембра 1944. год. код Узарића-Широки Бријег.

РАДОВАНОВИЋ П. Драго, рођен 1922. год. у Лукавцу. Борац. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

РАДОВАНОВИЋ М. Милован, рођен 1928. год. у Кифину Селу. Борац. Погинуо 12. децембра 1944. год. у Мокром-Широки Бријег.

РУПАР А. Милутин, рођен 1925. год. у Трусини. Борац. Погинуо у мају 1946. год. у борби са усташким остацима код Широког Бријега.

САВИЋ Д. Грујо, рођен 1926. год. у Слату. Борац. Погинуо 7. априла 1945. год. код Блажуја.

СОЛДО Н. Данило, рођен 1920. год. у Миљевцу. Политички делегат вода. Погинуо 19. децембра 1944. год. у Турчиновићима-Широки Бријег.

СТАЈИЋ М. Анђелко, рођен 1925. год. у Крекавици. Борац. Погинуо 4. априла 1945. год. код Хаџића.

ТЕРЗИЋ Ј. Милан, рођен 1924. год. у Братачу. Борац. Погинуо 12. фебруара 1945. год. у Јасеници-Мостар.

ТОМИЧИЋ П. Љубо, рођен 1922. год. у Жилеву. Борац. Погинуо 7. априла 1945. год. код Блажуја.

ВУКОВИЋ Б. Ненад, рођен 1922. год. у Биограду. Борац. Тешко рањен 28. јула 1944. год. код Лукавца. Умро од посљедица рањавања крајем 1944. год. у болници у Италији.

ЖЕРАЈИЋ Ј. Илија, рођен 1912. год. у Миљевцу. Борац. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

ЖЕРАЈИЋ М. Слободан, рођен 1923. год. у Читлуку. Борац. Тешко рањен 1. октобра 1944. год. у борби за ослобођење Билеће. Умро од посљедица рањавања 2. октобра 1944. год. у Билећи.

Општина Сарајево

ПОПОВИЋ Мишо, рођен 1920. год. у Сарајеву. Заmjеник команданта батаљона. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.

*Општина Столац**

АНДРИЋ Ђ. Трифко, рођен 1927. год. у Прењу. Борац. Погинуо 5. фебруара 1945. год. код Варде-Широки Бријег.
БУРИЋ А. Халил, рођен 1923. год. у Прењу. Борац. Погинуо у ноћи 28/29. децембра 1943. год. код Билеће.
ЈЕЛИАЧИЋ Ђ. Милутин, рођен 1920. год. у Дабрици. Командир чете. Тешко рањен 18. децембра 1943. год. на Хргуду. Подлегао раанама 25. децембра 1943. године.
КУЉИЋ Ђ. Радован, рођен 1928. год. у Трусини. Борац. Погинуо 4. априла 1945. год. на Иван-селу.
КУЧИНАР Н. Илија, рођен 1926. год. у Бурмазима. Борац-пушкомитраљезац. Погинуо почетком јула 1945. год. у борби против усташких остатака.
МУЈИЋ Х. Ћамил, рођен 1925. год. у Равници. Борац. Погинуо у ноћи 17/18. октобра 1944. год. на Бргату-Дубровник.
МИХИЋ П. Љубо, рођен 1926. год. у Дабрици. Борац. Заробљен у јуну 1944. год. код Невесиња. Четници га стријелили половином јуна 1944. год. у Невесињу.
РУЖИЋ В. Димитрије, рођен у Поплатима. Борац. Погинуо у ноћи 13/14. маја 1945. год. код Обља.
САМАРЦИЋ Д. Божо, рођен 1920. год. у Љутом Долу. Замјеник командира чете. Погинуо 2. јануара 1944. год. у Диклићима-Требиње.
САМАРЦИЋ-ПРГИЋ С. Владо, рођен 1912. год. у Љутом Долу. Замјеник командира чете. Погинуо 27. марта 1944. год. у Зупцима.
СКОЧО Ј. Гојко, рођен 1914. год. у Кубашу-Берковићи. Командирвода. Погинуо 2. јануара 1944. год. код Јасенице-Луг код Хума.
ФЕСТИЋ И. Ћамил, рођен 1920. год. у Бурмазима. Борац. Погинуо у ноћи 5/6. априла 1945. год. код Блажуја.
ХАНИЋ Х. Фатима, рођена 1924. год. у Аладинићима. Борац-болничарка. Погинула 18. децембра 1943. год. на Хргуду.
ХУСКОВИЋ С. Хусо, рођен 1921. год. у Ратимљи. Борац. Погинуо 10. или 12. маја 1945. год. код Улога.
ЏЕМИЛА Х. Исмет, рођен 1922. год. у Црнићима. Командир вода. Погинуо 2. јуна 1944. год. код Билеће.
ШУТИЋ С. Вељко, рођен 1921. год. у Мечи-Берковићи. Командир вода. Погинуо у ноћи 24/25. новембра 1943. год. код Билеће.
ШУТИЋ Л. Перо, рођен 1914. год. у Мечи. Командир вода. Погинуо 29. јануара 1944. год. код Зборне Гомиле-Гацко.

*Општина Требиње***

АНЂИЋ П. Јово, рођен 1921. год. у Загори. Политички делегат вода. Погинуо 2. јуна 1944. год. на Осмић гомили-Билећа.
АНЂЕЛИЋ Р. Петар, рођен у Дубочанима. Борац. Погинуо 9. децембра 1944. год. у Радишићима-Љубушки.

* И) рукописа Анђелка Беловића »Пали за слободу - борци НОР и жртве фашистичког терора столачког краја 1941-1945«.

** Подаци из књиге Славка Стијачића »Требињци пали у борби за слободу 1941-1945«, Требиње 1979.

АЋИМОВИЋ С. Ћетко, рођен 1919. год. у Брови. Командир вода. Погинуо 29. децембра 1943. год. у Моску-Требиње.

БАШИЋ М. Перо, рођен 1912. год. у Рупном Долу. Борац. Погинуо 30. октобра 1944. год. код Читлука.

БАШИЋ Ш. Ристо, рођен 1921. год. у Церовцу. Политички комесар чете. Погинуо 6. априла 1944. год. код Граховца-Никшић.

БЕНДЕР Н. Анђелко, рођен 1927. год. у Вељој Међи. Борац. Погинуо у априлу 1945. год.

БОКИЋ С. Томо, рођен 1925. год. у Кртињу. Борац. Погинуо 6. новембра 1944. год. у Међугорју-Љубушки.

БОРКОВИЋ С. Обрад, рођен 1922. год. у Врпољу. Борац. Тешко рањен у борбама за ослобођење Дубровника 16. октобра 1944. год. Умро од задобијених рана у војној болници у Корчули 1. јануара 1945. године.

БОШКОВИЋ Ј. Марко, рођен 1921. год. у Кременом Долу. Борац. Погинуо 25. септембра 1945. год. у борби против усташких остатака.

БРАЈИЋ А. Љубо, рођен 1921. год. у засеку Љубенци-Требињска брда. Борац. Погинуо 1949. год. у борби против четничких остатака код Билеће.

БРЊОШ М. Божо, рођен 1906. год. у Увјећу. Борац. Разболио се на положају и умро 14. јануара 1945. године.

БУРЛИЦА К. Даринка, рођена 1926. год. у Ластви. Референт санитета батаљона. Погинула 6. новембра 1944. год. у Међугорју-Љубушки.

ВИДАЧИЋ Ј. Благоје, рођен 1909. год. у Пијавицама. Борац. Погинуо 30. октобра 1944. год. у Међугорју-Љубушки.

ВЛАТКОВИЋ П. Ђорђо, рођен 1919. год. у Марић Међини. Командир вода. Тешко рањен у марту 1944. год. Умро од задобијених рана 30. марта 1944. год. у болници у Вилусима-Црна Гора.

ВРЕЋА Ђ. Ђоко, рођен 1922. год. у Крајковићима. Командир чете. Погинуо 17. марта 1944. год. код Коњског-Требиње.

ВУКИЋЕВИЋ Б. Иво, рођен 1923. год. у Беленићима. Борац. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

ВУЧИЋ Р. Никола, рођен у Дврсници. Борац. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

ГРКАВАЦ С. Зорка, рођена 1919. год. у Гркакцима. Референт санитета батаљона. Погинула 13. фебруара 1945. год. у Јасеници-Мостар.

ГРКАВАЦ Б. Милан, рођен 1927. год. у Гркакцима. Борац. Погинуо 17. августа 1944. год. у Будисављу-Невесиње.

ГУДЕЉ В. Владо, рођен 1924. год. у Раптима. Борац. Од рањавања у фебруару 1945. год. умро у болници у Требињу.

ГУДЕЉ П. Ђуро, рођен 1909. год. у засеку Крушева Густиперна-Зупци. Борац. Погинуо 24. априла 1944. год. на Иванову гумну у Ластви.

ГУДЕЉ В. Ристо, рођен 1919. год. у Раптима. Борац. Погинуо 17. новембра 1944. год. у Прибиловцима-Чапљина.

ДУПЕР С. Лазо, рођен 1919. год. у Биограду. Борац. Тешко рањен код Мостара и умро 10. фебруара 1945. године.

ДУРАКОВИЋ М. Мухамед, рођен 1926. год. у Чичеву. Борац. Рањен 30. октобра 1944. год. код Читлука. Умро у децембру 1945. године од посљедица рањавања.

ДУРСУН М. Недјељко, рођен 1928. год. у Угарцима. Борац. Погинуо 24. децембра 1944. год. код Љубушког.

ДУРСУН И. Ристо, рођен 1913. год. у Угарцима. Борац. Погинуо 6. априла 1944. год. код Доњег Клобука.

ДУЧИЋ Ђ. Милан, рођен 1921. год. у Подвори. Командир вода. Погинуо 9. марта 1944. год. код Жељева-Требиње.

ЗОТОВИЋ К. Милева, рођена 1921. год. у Домашеву. Референт санитета батаљона. Погинула 4. септембра 1944. год. код Будисавља-Невесиње.

ЗУЦАЛО И. Божо, рођен 1921. год. у Грещима. Борац. Погинуо 16. октобра 1945. год. у Студенцима-Љубушки у борби против усташких остатака.

ИВАНКОВИЋ А. Бранко, рођен 1921. год. у Врпољу. Политички делегат вода. Послије рањавања код Боденика-Билећа умро 1. јуна 1944. год. у Горњој Врбици.

ИВАНКОВИЋ М. Ђорђо, рођен 1920. год. у Врпољу. Командир вода. Погинуо 17. августа 1944. год. код Будисавља-Невесиње.

ИВАНКОВИЋ Ј. Јефто, рођен 1912. год. у Врпољу. Командир чете. Погинуо 9. марта 1944. год. у Руђин Долу.

ИВАНКОВИЋ Ј. Шћепан, рођен 1911. год. у Врпољу. Борац. Тешко рањен 30. децембра 1943. год. код Моска. Умро 1. јануара 1944. год. у Загори.

ЈАЛОВИЦА Р. Јово, рођен 1918. год. у Хуму. Замјеник политичког комесара чете. Погинуо 14. маја 1944. год. у Бијелој Рудини-Билећа.

КАПИЦИЋ А. Шућро, рођен 1925. год. у Билећи. Борац. Погинуо у ноћи 16/17. октобра 1944. год. код Дубровника.

КАРАЦА Х. Шућрија, рођен у Горици. Борац. Погинуо 5. маја 1945. год. код Шћита-Прозор.

КАРДУМ Ј. Томо, рођен 1914. год. у Раптима. Политички комесар чете. Погинуо у ноћи 21/22. децембра 1943. год. код Бурмаза-Столац.

КАШИКОВИЋ С. Андрија, рођен 1922. год. у Укшићима. Борац. Рањен у новембру 1944. год. код Широког Бријега. Умро 28. децембра 1944. год. у болници у Корчули.

КИЈАЦ С. Јово, рођен 1909. год. у Домашеву. Десетар. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

КИЈАЦ Р. Митар Мићо, рођен 1923. год. у засеоку Росуље-Љубомир. Борац-пушкомитраљезац. Тешко рањен 1. јуна 1944. год. код села Границе-Билећа, гдје су га четници заробили и заклали.

КИСИН Б. Бориша, рођен 1914. год. у Тулима. Борац. Рањен 2. фебруара 1945. год. код Чапљине. Умро 4. фебруара 1945. год. у болници у Стоцу.

КОВАЧ П. Драго, рођен 1921. год. у селу Јањач. Замјеник политичког комесара чете. Погинуо 6. априла 1945. год. код Блажуја.

КОВАЧ П. Милован, рођен 1923. год. у селу Јањач. Борац. Погинуо 6. априла 1944. год. код Клобука.

КОЈОВИЋ Ш. Благоје, рођен 1914. год. у Вељој Гори. Десетар. Погинуо 2. фебруара 1945. год. код Чапљине.

КОЉИВРАТ Р. Вуле, рођен 1926. год. у Спарожићу. Борац. Умро од посљедица рањавања 2. маја 1945. год. у болници у Мостару.

КРАЈБЕВИЋ Ј. Јован Јоле, рођен 1925. год. у Невади. Борац. Погинуо у децембру 1944. год. код Чапљине.

КРУНИЋ Ж. Даринка, рођена 1924. год. у Јасену. Референт санитета батаљона. Тешко рањена 6. априла 1944. год. код Граховца-Црна Гора, гдје су је четници заробили и потом 18. августа 1944. год. стријељали у Згоњеву-Требиње.

КУЈАЧИЋ Г. Јанко, рођен 1925. год. у Клобуку. Политички делегат вода. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

КУРТОВИЋ М. Лука, рођен 1925. год. у Зачули. Политички делегат вода. Погинуо 24. фебруара 1945. год. код Јабланице.

МАСЛЕША Ш. Јефто, рођен 1920. год. у Туљу. Замјеник политичког комесара батаљона. Погинуо 13. фебруара 1945. год. на брду Хум код Мостара.

МИЛАДИНОВИЋ Н. Ђорђе, рођен 1922. год. у Турментима. Борац-пушкомитраљецац. Погинуо 16. августа 1944. год. код Џинове Махале-Невесине.

МИЛАДИНОВИЋ М. Радован, рођен 1919. год. у Турментима. Командир вода. Тешко рањен у јулу 1944. год. код Студенаца-Невесине. Умро 29. јула 1944. год. у Мекој Груди-Билећа.

МИЋИЋ Л. Мирко, рођен 1916. год. у Ждријеловићима. Борац. Погинуо 28. јануара 1944. год. на Кобиљој глави-Гацко.

МИЛИЋЕВИЋ Ј. Владо, рођен 1919. год. у Неновићима. Борац. Умро 15. маја 1944. год. од последица рањавања.

МИЛОЈЕВИЋ Ј. Душан, рођен 1921. год. у Паројској Њиви. Командир чете. Погинуо првих дана априла 1945. год. на Иван-седлу.

МИЉАНОВИЋ Т. Љубо, рођен 1912. год. у Врпољу. Командант 12. херцеговачке бригаде. Погинуо 1. јуна 1945. год. код Мостара од четничке одметничке засједе. Народни херој.

МИЉАНОВИЋ М. Михајло, рођен 1920. год. у Врпољу. Борац. Четници га заробили и стријељали 3. маја 1944. год. у Доњем Грнчареву.

МИЉАНОВИЋ Р. Обрад, рођен 1916. год. у Врпољу. Командир вода. Погинуо 3. августа 1944. год. код Залома-Невесине.

МИЉАНОВИЋ О. Ристо, рођен 1926. год. у Врпољу. Борац-курир штаба Бригаде. Четници га заробили 1. маја 1944. год. на путу између села Жељева и Ораховца и истог дана убили и бацили у јаму у шуми Јашић Дола код Жељева.

МИСКИН Т. Обрен, рођен 1915. год. у Церовцу. Политички делегат вода. Тешко рањен у борби код Мостара. Умро 23. априла 1945. год. у болници у Мостару.

МОРИЋ С. Владо, рођен 1920. год. у Просјеку. Замјеник политичког комесара чете. Погинуо 8. фебруара 1945. год. код Чапљине.

ПЕТРОВИЋ В. Мирко, рођен 1913. год. у Загори. Командир вода. Погинуо 28. децембра 1943. год. код Моска.

ПИКИЋ О. Вуко, рођен 1915. год. у Просјеку. Замјеник политичког комесара чете. Погинуо 29. априла 1944. год. у засеку Добри Дуб у Ластви.

ПИЧЕТА (МИЛАНОВИЋ) М. Вељко, рођен 1925. год. у Диклићима. Командир вода. Погинуо 1. октобра 1944. год. у Пијавицама-Љубомир.

ПОПОВАЦ Л. Никола, рођен 1926. год. у Шћеници. Борац. Погинуо 29. марта 1944. год. код Жељева.

ПОРОБИЋ Ј. Јован, рођен 1920. год. у Горогашима. Борац. Погинуо 9. фебруара 1947. год. код Теслића у борби против четничких остатака.

ПУЈО Л. Илија, рођен 1923. год. у Гомиљанима. Борац. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

ПУПИЋ С. Обрен, рођен 1928. год. у Вуковићима. Борац. Погинуо 5. априла 1945. год. код Блажуја.

РАДУЛОВИЋ Т. Михаило, рођеи 1920. год. у Шћеници. Замјеник политичког комесара чете. Погинуо 30. јануара 1945. год код Чапљине.

РАТКОВИЋ С. Никола, рођен 1919. год. у Орашју. Политички делегат вода. Погинуо 22. јула 1944. год. у Студенцима-Невесине.

РАТКОВИЋ Ј. Петар, рођен 1910. год. у Жељеву. Борац. Погинуо 11. марта 1944. год. у Тулима-Турменте.

РАТКОВИЋ К. Раде, рођен 1909. год. у Орашју. Борац-пушкомитраљезац. Погинуо 16. октобра 1944. год. изнад Иванице-Дубровник.

РАТКОВИЋ М. Рајко, рођен 1922. год. у Грабовици. Политички делегат вода. Погинуо 22. јула 1944. год. у Студенцима-Невесине.

РУЖИЋ С. Гојко, рођен 1923. год. у Јасеница Лугу. Десетар. Погинуо 3. априла 1945. год. на Иван-седлу.

САВИЋ М. Раде, рођен 1920. год. у Браном Долу. Борац. Погинуо 13. децембра 1944. год. код Мостарског Блата.

СЕРДЕН Н. Стево, рођен 1922. год. у Главској-Површ. Политички делегат вода. Погинуо 14. фебруара 1945. год. у Јасеници-Мостар.

СЕТЕНЧИЋ Л. Саво, рођен 1921. год. у Драчеву. Борац. Погинуо 20. јуна 1944. год. на Глогу код Невесине.

СОРАЈИЋ Б. Томо, рођен 1921. год. у Чварићима. Командир вода. Погинуо 17. августа 1944. год. у Будисављу-Невесине.

СПАИЋ Н. Ђуро, рођен 1923. год. у Грабу. Борац. Рањен у Мокром-Мостарско Блато. Умро од посљедица рањавања 12. фебруара 1945. год. у Читлуку.

СПАИЋ Л. Јован, рођен 1914. год. у Грабу. Борац. Погинуо 12. новембра 1944. год. у Мокром-Мостарско Блато.

СПАИЋ Б. Обрад, рођен 1923. год. у Грабу. Борац. Рањен на терену Трново-Калиновик. Умро у јуну 1945. год. од посљедица рањавања.

СПАРАВАЛО В. Саво, рођен 1924. год. у Ђедићима. Политички комесар чете. Погинуо 16. јула 1944. год. у Џиновој Махали-Невесине.

СРЕДАНОВИЋ М. Панто, рођен 1926. год. у засеоку Вучја-Ластва. Политички делегат вода. Погинуо 6. априла 1944. год. код Граховца-Никшић.

СТИЈАЧИЋ Д. Вукосава, рођена 1923. год. у Добром Дубу. Референт санитета батаљона. Погинула 10. септембра 1944. год. код Батковића-Невесине.

СУШИЋ О. Жарко, рођен 1922. год. у Чварићима. Борац. Погинуо 16. октобра 1944. год. у Ускопљу-Дубровник.

ТАРАИЛО Ш. Илија, рођен 1925. год. у Голој Главици. Борац. Погинуо 12. новембра 1944. год. у Мокром-Широки Бријег.

ТОМАНОВИЋ С. Радован, рођен 1906. год. у Домашеву. Борац. Погинуо у марту 1945. год. на Иван-седлу.

ТУРНИЋ В. Данило, рођен 1923. год. у Домашеву. Борац. Погинуо 6. марта 1945. год. код Острошца-Коњиц.

ЋАПИН В. Обрад, рођен 1923. год. у Домашеву. Политички делегат вода. Погинуо 29. марта 1944. год. на брду Рикалу-Требиње.

ЋИРИЋ Светозар, рођен у Подвору. Командир вода. Тешко рањен 17. марта 1944. год. у Будисављу-Невесине, гдје је истог дана подлегао ранама.

ЋУК И. Вуле, рођен 1913. год. у Шћеници. Политички комесар чете. Погинуо 28. јануара 1944. год. на Кобиљој глави-Гацко.

ЋУК М. Рајко, рођен 1914. год. у Угарцима. Десетар. Тешко рањен 28. фебруара 1944. год. на Кобиљој глави. Подлегао ранама 1. марта 1944. год. у болници у Црквицама-Билећа.

ЋУРИЋ Ј. Лука, рођен 1924. год. у засеоку Мацинка-Жељево. Политички делегат вода. Погинуо 5. априла 1945. год. код хаџића.
ЋУК Т. Светозар, рођен 1920. год. у Подворима. Командир вода. Погинуо 19. августа 1944. год. код Залома-Невесиње.
ЧУКВАС Б. Свето Цветко, рођен 1923. год. у Пијавицама. Борац. Погинуо 29. марта 1944. год. на Рикалу-Жељево.
ЏОМБА Д. Жарко, рођен 1921. год. у Шћеници. Командир вода. Погинуо у јуну 1945. год. на Вран-планини у борби против усташких остатака.
ЏОМБА Г. Раде, рођен 1921. год. у Шћеници. Командир вода. Погинуо 3. новембра 1944. год. код Слипчића-Чапљина.
ШАКОТИЋ Ћ. Радован, рођен 1906. год. у Ораховцу-Ластва-Требиње. Командант батаљона. Погинуо 5. маја 1945. год. код Логатеца у Словенији. Народни херој.
ШЕГРТ И. Милосава, рођена 1924. год. у Аранђелову. Референт санитета батаљона. Погинула 13. јуна 1944. год. у Баљцима-Билећа.
ШИЛОБАД С. Мирко, рођен 1912. год. у Сливници. Борац. Погинуо 31. октобра 1944. год. код Слипчића-Чапљина.
ШУПЉЕГЛАВ М. Гојко, рођен 1919. год. у Увјећу. Борац. Погинуо 3. априла 1945. год. на Иван-седлу.

Опитина Трогир

БИЛИЋ Ј. Јошко, рођен 1912. год. у Трогиру. Командир вода. Погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница.

*Опитина Чапљина**

АРАР Ј. Нико, рођен 1911. год. у Шурманцима. Борац. Погинуо у фебруару 1945. год. у Острошцу-Коњиц.
БЕКАН Д. Драган, рођен 1914. год. у Тасовчићима. Борац. Погинуо у новембру 1944. год. у селу Јаре-Широки Бријег.
БОГДАНОВИЋ И. Перо, рођен 1919. год. у Зелениковцу. Борац. Погинуо крајем октобра 1944. год. на Бабиној глави-Невесиње.
БОЈЧИЋ А. Сабит, рођен 1915. год. у Севаћ Њивама. Замјеник командира чете. Погинуо у марту 1944. год. у Орахову-Требиње.
БЈАГОЈЕ С. Илија, рођен 1929. год. у Чапљини. Борац. Погинуо почетком априла 1945. год. на Иван-седлу.
БУЛУТ М. Миленко, рођен 1923. год. у Пребиловцима. Замјеник команданта батаљона. Погинуо 23. марта 1945. год. на брду Градац-село Требечај код Трнова.
БУЛУТ М. Младен, рођен 1923. год. у Пребиловцима. Политички делегат вода. Погинуо у фебруару 1945. год. у Узарићима-Широки Бријег.
ЧОЛАКОВИЋ Б. Мујо, рођен 1909. год. у Јасеници. Борац. Погинуо почетком фебруара 1945. год. код Дретела.
ЋИРИЋ Т. Никола, рођен 1924. год. у Пребиловцима. Борац. Погинуо у јануару 1945. год. у Љесници-Невесиње.
ДРАГИЋЕВИЋ Б. Гојко, рођен 1921. год. у Пребиловцима. Борац. Погинуо почетком фебруара 1945. год. код Мокрог-Широки Бријег.

* Подаци из књиге »Пали у борби за слободу - Чапљина-Неум 1941-1945« СУБНОР Чапљина 1984.

ДРАГИЋЕВИЋ Н. Светко, рођен 1927. год. у Пребиловцима. Борац. Погинуо почетком фебруара 1945. год. код Мокрог-Широки Бријег.
 ЂОНКО М. Халил, рођен 1914. год. у Бивољем Брду. Командир вода. Погинуо почетком априла 1945. год. код Блажуја.
 ГЛИБО В. Манојло, рођен 1927. год. у Тасовчићима. Борац. Погинуо у октобру 1944. год. у Чапљини.
 ИЈАЧИЋ Г. Срђен, рођен 1926. год. у Тасовчићима. Политички делегат вода. Погинуо у августу 1944. год. у Доњем Блажују-Невесиње.
 ИВАНКОВИЋ Н. Мате, рођен 1921. год. у Свитави. Борац. Погинуо у јануару 1945. год. у Ботницама-Невесиње.
 ЈАЗВИН Б. Салко, рођен 1926. год. у Јасеници. Борац. Погинуо почетком априла 1945. год. код Блажуја.
 ЈАЗВИН С. Алија, рођен 1910. год. у Јасеници. Борац. Тешко рањен у новембру 1944. год. код Широког Бријега. Умро од последица рањавања неколико дана касније у болници у Требињу.
 ЈОГУНИЦА М. Мато, рођен 1912. год. у Броћанцу. Борац. Погинуо у јануару 1945. год. у Узарићима.
 КАТИЋ П. Мијо, рођен 1911. год. у Котњу. Борац. Погинуо почетком фебруара 1945. год. код Широког Бријега.
 ЛОЈПУР Н. Никола Шиптар, рођен 1926. год. у Тасовчићима. Командир вода. Погинуо у априлу 1944. год. код Билеће.
 МАХМУТАГИЋ О. Махмут, рођен 1925. год. у Почитељу. Борац. Тешко рањен у јуну 1944. год. у Зупцима. Умро у августу 1944. год. у болници у Барију-Италија.
 ПРЕВИШИЋ С. Грго, рођен 1927. год. у Глумини. Борац. Као рањеник умро 1945. год. у болници у Петроварадину.
 РАЗИЋ Х. Ибро, рођен 1927. год. у Опличићима. Борац. Погинуо у мају 1944. год. у Враћеновићима-Никшић.
 СЕНТИЋ Л. Марко, рођен 1927. год. у Грацу. Борац. Погинуо у фебруару 1945. год. код Високог.
 СЕРДАР О. Есад, рођен 1923. год. у Чапљини. Борац. Погинуо у децембру 1944. год. код Сланог-Дубровник.
 СЕРДАР С. Атиф, рођен 1913. год. у Чапљини. Борац. Погинуо почетком фебруара 1945. год. код Широког Бријега.
 ШУЊЕ Х. Џемал, рођен 1925. год. у Локвама. Борац. Погинуо у јануару 1945. год. у Витини.
 ТУРАЈЛИЋ А. Авдо, рођен 1923. год. у Опличићима. Борац. Погинуо у априлу 1945. год. код Кисељака.
 ВЕЛЕДАР М. Ћамил, рођен 1927. год. у Почитељу. Борац. Погинуо у марту 1945. год. на Кобилачи-Мостар.
 ВЕРАЈА С. Светозар, рођен 1928. год. у Чапљини. Борац. Погинуо у децембру 1944. год. у Сарићима-Широки Бријег.

Остали борци пали у 12. бригади

БАРИЛОВ Смаил, погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница. Борац.
 ФУСТЕР Михаило, погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница. Борац.
 ШКАЛАБРИН Ивица, погинуо 16. новембра 1943. год. у Долима-Ситница. Борац.

Извори и литература

- Архив Војноисторијског института, Београд:
- Фонд 12. херцеговачке народноослободилачке ударне бригаде и
 - Фонд 29. херцеговачке народноослободилачке ударне дивизије
- Архив ЦК СК Босне и Херцеговине
Документација Института за историју, Сарајево
Архив Музеја револуције Босне и Херцеговине, Сарајево
Архив Херцеговине, Мостар
- Зборници докумената и података о народноослободилачком рату народа Југославије, Војноисторијски институт, Београд, том II, III, IV, IX, XII, XIII и XIV.
Ослободилачки рат народа Југославије 1941-1945, II издање, Војноисторијски институт, Београд
- Зборник докумената санитетске службе у народноослободилачком рату југословенских народа, Санитетска управа ЈНА, Београд
- Зборник народних хероја Југославије, Институт за савремену историју, Београд, 1976.
- Јосип Броз Тито. Борба за ослобођење Југославије 1941-45, »Култура«, Београд, 1947.
- Данило Комненовић, Мухарем Кресо, *29. херцеговачка дивизија*, Војноиздавачки завод, Београд, 1979.
- Менсур Сеферовић, *Тринаеста херцеговачка НОУ бригада*. Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1988.
- Група аутора: *Четрнаеста херцеговачка омладинска бригада*, Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1988.
- Хронологија ослободилачке борбе народа Југославије 1941-1945*, Војноисторијски институт, Београд, 1964.
- Библиографија издања у НОР 1941-1945*.
- Ратна штампа: »Слобода«, орган Обласног одбора НОП Херцеговине 1944-1945; »Млада Херцеговина«, орган Обласног одбора УСАОЈ за Херцеговину 1944-45; »Херцеговка«, орган Обласног одбора АФЖ Херцеговине 1944-45 и »Наша звијезда« лист 12. херцеговачке НОУ бригаде 1944.
- Угљеша Даниловић, Сјећања 1-Ш, Приредио др Здравко Антонић, Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1987.
- Владо Шегрт, *Ратне успомене*, Војно дело, Београд, 1964.
- Мостарска операција* (округли сто 13. фебруара 1985), Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1986.
- Сарајевска операција* (округли сто 5. априла 1985), Војноиздавачки и новински центар, Београд, 1985.
- Младен Вукосављевић-Драго Красијевић, *Педесет трећа НОУ средњобосанска дивизија*, »Задругар«, Сарајево, 1969.
- Драгутин Гргуревић, *Деветнаеста сјевернодалматинска дивизија*, Институт за историју радничког покрета, Загреб, 1964.
- Данило Дамјановић, *Шеста далматинска бригада*, Војноиздавачки завод, Београд, 1969.

Абдулах Сарајлић, *Одлуке АВНОЈ и даље јачање босанскохерцеговачких јединица НОВЈ* (у књизи *АВНОЈ и НОБ у Босни и Херцеговини 1942-43*), »Рад«, Београд, 1974.

Ђорђе Пилевић, *НОПу Херцеговини удругој половини 1943* (у књизи »АВНОЈ у НОБ у Босни и Херцеговини 1942-43«), »Рад«, Београд, 1974.

Обрад Бјелица, *Борбено јединство и сарадња босанскохерцеговачких и црногорских јединица и народа и у Другој и трећој години НОР - 1942-1943*. (у књизи »АВНОЈ и НОБ у Босни и Херцеговини 1942-43«) »Рад«, Београд, 1974.

	Страна
ПРЕДГОВОР	5

Глава I

РАЗВОЈ НОП-а У ХЕРЦЕГОВИНИ ПОСЛИЈЕ БИТКЕ НА СУТЈЕСЦИ

Повратак 10. херцеговачке НОУ бригаде у Херцеговину и њена дејства у јулу и августу 1943. године	7
Нарастање 10. херцеговачке НОУ бригаде послје капитулације Италије и формирање група батаљона	10
Формирање 12. херцеговачке НОУ бригаде и њена дејства у новембру и децембру 1943. године	13

Глава II

ДЕЈСТВА БРИГАДЕ У ЗИМУ 1944. ГОДИНЕ

Борбе Бригаде на правцима Гацко-Билећа	15
Продор Бригаде у Корјениће и Зупце	43
Одбрамбене борбе на простору Билећа-Требиње-Грахово	48

Глава III

БРИГАДА У БОРБАМА ЗА ВРИЈЕМЕ ПРОЉЕЋНЕ
ОКУПАТОРСКО-КВИСЛИНШКЕ ОФАНЗИВЕ У ХЕРЦЕГОВИНИ

Стање Бригаде послје двомјесечних борби на граничном простору Црне Горе	67
Напад на четничко упориште у Билећи и борбе у мају 1944. године	73

Глава IV

УЧЕШЋЕ БРИГАДЕ У СЛАМАЊУ ОКУПАТОРСКО-КВИСЛИНШКЕ
ОФАНЗИВЕ »СУНЧАНИЦА«

Дејства Бригаде на правцима Билећа-Гацко и Билећа-Вилуси	81
Разбијање удружених снага непријатеља на простору Трусуина-Студенци-Лукавац-Давидовићи	85
Боравак и борбе на сектору Невесиња августа 1944. године	97

Глава V

БРИГАДА У ОФАНЗИВИ 29. ХЕРЦЕГОВАЧКЕ НОУ ДИВИЗИЈЕ
ЗА ОСЛОБОЂЕЊЕ ХЕРЦЕГОВИНЕ У ЈЕСЕН 1944. ГОДИНЕ

Борбе Бригаде у јесен 1944. године	103
Учешће Бригаде у разбијању групе четничких корпуса и ослобођење Билеће и Требиња	104

Бригада у борбама за ослобођење Дубровника, Метковића, Чапљине и Читлука	115
Тешке борбе на »зеленој линији« јужно од Мостара и Широког Бријега	125
Долазак Бригаде на подручје Невесиња и борбе на том простору.	142

Глава VI

УЧЕШЋЕ БРИГАДЕ У МОСТАРСКОЈ ОПЕРАЦИЈИ

Ситуација у Херцеговини у јануару 1945. године.	150
Усиљени марш преко Трусине и Стоца ка Чапљини и прелаз преко Неретве	154
Жестоке борбе против њемачких и усташко-домобранских снага и поновно ослобађање Чапљине, Љубушког и Читлука	155
Бригада у борбама за ослобођење Мостара	159
Учешће Бригаде у чишћењу ослобођене територије од остатака усташко-четничких банди	165

Глава VII

БРИГАДА У САРАЈЕВСКОЈ ОПЕРАЦИЈИ

Ситуација у марту 1945. године.	171
Учешће у борбама и пробоју на Иван-седлу.	172
Гоњење непријатеља према Блажују и Сарајеву.	175

Глава VIII

ПОВРАТАК БРИГАДЕ У ХЕРЦЕГОВИНУ И ДЕЈСТВА ПОСЛИЈЕ ИЗЛАСКА ИЗ САСТАВА 29. ХЕРЦЕГОВАЧКЕ УДАРНЕ ДИВИЗИЈЕ

Учешће у ликвидацији остатака четничких и усташких банди.	180
Учешће у разбијању четничке групаације Драже Михаиловића	183
ПРИЛОЗИ.	195
НАРОДНИ ХЕРОЈИ 12. ХЕРЦЕГОВАЧКЕ НОУ БРИГАДЕ.	195
СТАРЈЕШИНСКИ САСТАВ 12. ХЕРЦЕГОВАЧКЕ НОУ БРИГАДЕ.	203
СПИСАК погинулих бораца и старјешина 12. херцеговачке НОУ бригаде (16. новембар 1943 - 23. мај 1945. године).	207
ИЗВОРИ И ЛИТЕРАТУРА	222
САДРЖАЈ.	223